

VERÍŠ TOMU?

(Evanjelium podľa Jána 11, 26)

TÝŽDEŇ MODLITIEB
ZA JEDNOTU KREŠŤANOV
18. – 25. januára 2025

Dikašterium na podporu jednoty kresťanov,
Komisia pre vieru a poriadok Svetovej rady cirkví

VERÍŠ TOMU?

(Evanjelium podľa Jána 11, 26)

Materiály
na Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov
v roku 2025

Spoločne pripravili a publikovali
Dikašterium na podporu jednoty kresťanov,
Komisia pre vieru a poriadok Svetovej rady cirkví

Preklad pripravila Konferencia biskupov Slovenska
v spolupráci s Ekumenickou radou cirkví v SR
Text v elektronickej podobe možno nájsť na
www.ekumena.sk a www.kbs.sk
Znenie anglickej a ďalších verzií možno nájsť na
www.wcc-coe.org (news and resources)

© Konferencia biskupov Slovenska, 2024

© Ekumenická rada cirkví v SR, 2024

© Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o., Trnava 2024

Pre organizátorov Týždňa modlitieb za jednotu kresťanov

Hľadanie jednoty po celý rok

Tradičný termín konania Týždňa modlitieb za jednotu kresťanov je na severnej pologuli od 18. do 25. januára. Tieto dni navrhol v roku 1908 Paul Wattson tak, aby modlitby prebiehali v dňoch medzi sviatkami sv. Petra (Katedra) a sv. Pavla (Obrátenie), čo im dodalo symbolický význam. Na južnej pologuli sú v januári prázdniny, takže cirkvi organizujú Týždeň modlitieb v inom termíne, napríklad v období sviatkov Zoslania Ducha Svätého (ako to navrhlo Hnutie pre vieru a poriadok v roku 1926), ktoré tiež symbolizujú jednotu Cirkvi.

Keďže berieme do úvahy fakt, že sa termín modlitieb dá prispôbiť, povzbudzujeme vás, aby ste tento materiál vnímali ako pozvanie hľadať možnosti na vyjadrenie miery dosiahnutého spoločenstva medzi cirkvami a spoločne sa modliť za úplnú jednotu, ktorá je Kristovou vôľou, po celý rok.

Prispôbenie textu

Tento materiál ponúkame s tým, aby bol vždy, keď je to možné, prispôbený na použitie v miestnych podmienkach. Pritom treba brať ohľad na miestne liturgické a bohoslužobné zvyky i na celkovú spoločenskú a kultúrnu situáciu. Takéto úpravy by sa mali realizovať ekumenicky. Na niektorých miestach sú už vybudované ekumenické štruktúry na prispôbenie týchto materiálov. Želáme si, aby tam, kde to tak nie je, táto potreba podnietila vznik takýchto štruktúr.

Používanie materiálov na Týždeň modlitieb

- Cirkvám a kresťanským spoločenstvám, ktoré slávia Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov prostredníctvom jednej spoločnej bohoslužby, ponúkame poriadok ekumenickej bohoslužby.
- Cirkvi a kresťanské spoločenstvá si môžu zaradiť texty z Týždňa modlitieb aj do svojich vlastných bohoslužieb. Podľa prostredia, v ktorom sa nachádzajú, možno primerane použiť modlitby z ekumenickej bohoslužby, podklady na „osem dní“ a výber ďalších modlitieb.
- Spoločenstvá, ktoré slávia Týždeň modlitieb v rámci svojich každodenných bohoslužieb, môžu počas tohto týždňa čerpať námety z podkladov na „osem dní“.
- Tí, ktorí by chceli viesť biblické hodiny na tému Týždňa modlitieb, majú možnosť ako základ použiť biblické pasáže a zamyslenia ponúknuté v podkladoch na „osem dní“. Každodenné spoločné stretnutia môžu uzavrieť príhovornými modlitbami.
- Tým, ktorí sa chcú modliť v súkromí, poslúži tento materiál ako pomôcka pri premýšľaní o modlitebných úmysloch. Môžu mať na pamäti to, že tvoria spoločenstvo s ostatnými, ktorí sa na celom svete modlia za viditeľnejšiu jednotu Kristovej Cirkvi.

Biblický text na rok 2025

Evanjelium podľa Jána 11, 17 – 27

Keď ta Ježiš prišiel, dozvedel sa, že Lazár je už štvrtý deň v hrobe. Betánia bola blízko Jeruzalema, vzdialená asi na pätnásť stadií. Mnohí Židia prišli k Marte a Márii potešiť ich v žiali nad bratom.

Keď Marta počula, že prichádza Ježiš, vyšla mu naproti. Mária však ostala doma.

Marta povedala Ježišovi: „Pane, keby si bol býval tu, nebol by mi brat zomrel. Ale aj teraz viem, že o čokoľvek by si prosil Boha, Boh ti to dá.“

Ježiš jej povedal: „Tvoj brat vstane z mŕtvych!“ Marta mu povedala: „Viem, že vstane pri vzkriesení v posledný deň.“

Ježiš jej povedal: „Ja som vzkriesenie a život. Kto verí vo mňa, aj keď zomrie, bude žiť. Nik neumrie naveky, kto žije a verí vo mňa. Veríš tomu?“

Povedala mu: „Áno, Pane, ja som uverila, že ty si Kristus, Boží Syn, ktorý mal prísť na svet.“

(Biblia – slovenský ekumenický preklad, Slovenská biblická spoločnosť, Banská Bystrica, 2017)

Teologicko-pastorálny úvod

„Veríš tomu?“

(Evanjelium podľa Jána 11, 26)

Modlitby a zamyslenia na Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov 2025 zostavili bratia a sestry z kláštornej komunity Bose v severnom Taliansku. Tento rok si pripomíname 1 700. výročie Prvého ekumenického koncilu kresťanov, ktorý sa konal v Nicei neďaleko Carihradu v roku 325 po Kristovi. Toto výročie ponúka jedinečnú príležitosť na zamyslenie a slávenie našej spoločnej kresťanskej viery vyjadrenej vo vyznaní viery, ktoré sformuloval tento koncil. Táto viera je dodnes živá a plodná. Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov 2025 nás pozýva čerpať z tohto spoločného dedičstva a hlbšie vstúpiť do viery, ktorá nás ako kresťanov spája.

Nicejský koncil

Na Nicejskom koncile, ktorý zvolal cisár Konštantín, sa podľa tradície zišlo 318 otcov, väčšinou z Východu. Cirkvev, ktorá sa práve vtedy vymanila z úkrytu a prenasledovania, začala zakúšať, aké ťažké je vyznávať tú istú vieru v rôznych kultúrnych a politických kontextoch tej doby. Zhodnúť sa na texte vyznania viery znamenalo definovať podstatné spoločné základy, na ktorých sa dali vybudovať miestne spoločenstvá, ktoré sa navzájom považovali za sesterské cirkvi, pričom každá z nich rešpektovala odlišnosť ostatných.

V predchádzajúcich desaťročiach vznikali medzi kresťanmi nezhody, ktoré niekedy prerástli do vážnych konfliktov a dišpút týkajúcich sa rôznych otázok, napríklad Kristova prirodzenosť vo vzťahu k Otcovi; dohoda o jednotnom dátume slávenia Veľkej noci a jej vzťahu

k Pasche; odpor voči teologickým názorom považovaným za kacírské či opätovné prijatie veriacich, ktorí sa zriekli viery počas prenasledovania v predchádzajúcich rokoch.

V texte schváleného vyznania viery sa používa prvá osoba množného čísla: „Veríme...“, čo je formulácia, zdôrazňujúca spoločnú príslušnosť. Vyznanie viery pozostávalo z troch častí, z ktorých každá bola venovaná jednej z osôb Trojice a po nej nasledoval záver, v ktorom sa zvyčajne odsudzovali výroky považované za heretické. Text tohto vyznania viery bol revidovaný a rozšírený na koncile v Carihrade v roku 381 po Kristovi, kde boli tieto odsúdenia odstránené. To viedlo k formulácii vyznania viery, ktoré dnes kresťanské cirkvi poznajú pod názvom *Nicejsko-carihradské vyznanie viery*, často označované jednoducho ako *Nicejské vyznanie viery*.

Od roku 325 až do roku 2025

Hoci Nicejský koncil stanovil spôsob výpočtu dátumu Veľkej noci, následné rozdiely vo výklade spôsobili, že Východ a Západ často určili rôzne dátumy slávenia Veľkej noci. Zatiaľ čo sa každoročne čaká na opätovnú zhodu dátumu slávenia Veľkej noci, pri oslave tohto výročia v roku 2025 budú tento sviatok – šťastnou zhodou okolností – východné aj západné cirkvi sláviť v rovnaký deň.

Význam spásnych udalostí, ktoré budú všetci kresťania sláviť na Veľkonočnú nedeľu 20. apríla 2025, sa s odstupom sedemnástich storočí nezmenil. Týždeň modlitieb za jednotu predstavuje pre kresťanov príležitosť analyzovať a oživiť toto dedičstvo a znovu si ho osvojiť spôsobom, ktorý je v súlade so súčasnými kultúrami, ktoré sú dnes ešte rôznorodejšie ako boli v kresťanskom svete v čase Nicejského koncilu. Spoločné prežívanie

apoštolskej viery neznamená opätovné otváranie teologických sporov tých čias, ktoré po stáročia pretrvávajú, ale skôr opätovné modlitebné čítanie biblických základov a cirkevných skúseností, ktoré viedli k sláveniu koncilu a motivovali jeho rozhodnutia.

Biblický text na týždeň modlitieb

Biblický text na týždeň modlitieb, prevzatý z Jánovho evanjelia, 11, 17 – 27, bol vybraný so spomínaným zámerom a hlavná téma „Veríš tomu?“ (v. 26) vychádza z dialógu medzi Ježišom a Martou počas Ježišovej návštevy v dome Marty a Márie v Betánii po smrti ich brata Lazára, ako o tom rozpráva evanjelista Ján.

Na začiatku kapitoly Ježiš hovorí, že miluje Martu, Máriu a Lazára (v. 5), a keď sa dozvie, že Lazár je ťažko chorý, uistí ich, že jeho choroba „nie je na smrť“, ale „na Božiu slávu, aby ňou bol oslávený Boží Syn“ (v. 4). Ježiš tam ostane ešte dva dni. Keď Ježiš – napriek tomu, že ho varovali pred možnosťou, že ho zabijú (v. 8) – prišiel do Betánie, Lazár bol „už štvrtý deň v hrobe“ (v. 17). Martine slová vyjadrujú ľútosť nad jeho neskorým príchodom a možno obsahujú aj istú výčitku: „Pane, keby si tu bol, môj brat by nebol zomrel!“ (v. 21). Hneď po nich však nasleduje vyznanie viery v jeho spasiteľnú moc: „Ale aj teraz viem, že o čokoľvek by si prosil Boha, Boh ti to dá“ (v. 22). Keď ju Ježiš uistí, že jej brat vstane (v. 23), ona odpovedá významným svojej viery: „Viem, že vstane v posledný deň“ (v. 24). Ježiš ide ďalej a hovorí, že má moc nad životom a smrťou, pričom zjavuje svoju identitu Mesiáša: „Ja som vzkriesenie a život. Kto verí vo mňa, aj keď zomrie, bude žiť. Nik neumrie naveky, kto žije a verí vo mňa“ (v. 25 – 26). Po tomto prekvapujúcom vyhlásení Ježiš kladie Marte veľmi priamu a hlboko osobnú otázku: „Veríš tomu?“ (v. 26).

Podobne ako Marta ani prví kresťania nemohli zostať ľahostajní alebo pasívni tvárou v tvár týmto Ježišovým slovám, ktoré sa dotkli ich srdca a nad ktorými sa zamýšľali. Horlivo sa preto snažili dať zrozumiteľnú odpoveď na Ježišovu otázku: „Veríš tomu?“ Podobne aj nicejskí otcovia sa usilovali nájsť správne slová, ktorými by vyjadrili tajomstvo vtelenia a umučenia, smrti a zmŕtvychvstania svojho Pána v celej jeho šírke. Kresťania na celom svete sú v očakávaní jeho návratu povolání spoločne svedčiť o tejto viere v zmŕtvychvstanie, ktorá je pre nich zdrojom nádeje a radosti, o ktorú sa majú podeliť so všetkými národmi.

Ekumenická bohoslužba Božieho slova

V roku, keď si pripomíname výročie Nicejského koncilu, sa ekumenická bohoslužba Božieho slova v rámci týždňa modlitieb zameriava na význam viery a jej potvrdenie, a to tak osobné, ako aj spoločné: na „verím“ a zároveň „veríme“. Biblický text v pozvánke na toto slávenie, z ktorého vychádza téma týždňa modlitieb a náročná otázka, ktorá je jej jadrom „Veríš tomu?“, je hlásaný v dialógu troch čitateľov so zhromaždením. Po krátkom úvode odkazujúcom na prvý ekumenický koncil nás úvodná modlitba inšpirovaná Klementom Rímskym (asi 35 – 99 pred Kristom) uvádza do čítaní zo Starého a Nového zákona.

Po homílii/kázni pokračuje dialóg medzi čitateľmi a zhromaždením ako ozvena dialógu medzi Ježišom a Martou. Účastníci sú vyzvaní, aby slávilí svoju spoločnú vieru. Po tom, ako dostanú sviečku, ktorej plameň si medzi sebou rozdelia na znak svetla vzkrieseného Krista, spoločne zarecitujú Nicejsko-carihradské vyznanie viery.

Modlitby príhovoru, ktoré vychádzajú z patristických¹ spisov z obdobia medzi 2. a 8. storočím, sú pozvaním

---

1 Ranokresťanskí autori.

k rastu vo viere a spoločnému svedectvu o Bohu – Otcovi, Synovi a Duchu Svätom – vo svete. Všetci prítomní potom spoločne zarecitujú modlitbu *Otče náš* a po prijatí požehnaní sa vydávajú na misiu.

Materiály na každý deň Týždňa modlitieb

Na každý z ôsmich dní sú k dispozícii texty na osobnú alebo spoločnú modlitbu vrátane dvoch úryvkov zo Svätého písma a žalmu. Témy každého dňa predkladajú na osobnú a spoločnú reflexiu kľúčové výroky z Nicejského vyznania viery².

1. deň: Veríme v jedného Boha, Otca všemohúceho...
2. deň: ... Stvoriteľa neba i zeme
3. deň: Veríme v jedného Pána Ježiša Krista (...), ktorý sa stal človekom
4. deň: Bol aj ukrižovaný (...) bol umučený a pochovaný (...), ale tretieho dňa vstal z mŕtvych
5. deň: Veríme v Ducha Svätého, Pána a Oživovateľa
6. deň: Veríme v Cirkev
7. deň: Vyznávame jeden krst
8. deň: Očakávame vzkriesenie mŕtvych a život budúceho veku.

Rozhodli sme sa nahradiť obvyklé komentáre k čítaniam z Písma na každý deň krátkymi patristickými čítaniami z rôznych geografických oblastí a cirkevných tradícií (gréckej, sýrskej, arménskej a latinskej) s úmyslom

---

2 Téma každého z ôsmich dní preberá výroky z *Nicejsko-carhradského vyznania viery*. V týchto materiáloch sú citované výroky prevzaté z verzie vyznania viery, ktorá sa zvyčajne používa pri ekumenických oslavách Týždňa modlitieb v taliančine, t. j. z verzie vyznávanej počas 3. stretnutia Konferencie európskych cirkví (KEK) a Rady európskych biskupských konferencií (CCEE) v Riva del Garda v roku 1984.

ponúknuť prierez kresťanským myslením prvého tisícročia, ktorý nám pomôže situovať vyjadrenia Nicejského koncilu do kontextu, v ktorom boli vytvorené, a tiež do kontextov, ktoré boli nimi ovplyvnené. Príhovorné modlitby a modlitby na každodenné rozjímanie nás pozývajú, aby sme s pocitmi radosti a vďačnosti oživovali a uskutocňovali obsahy viery, ktoré po stáročia spoločne vyznáваме a slávime v celej ekuméne.

Príprava materiálov na Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov 2025

Medzinárodný výbor, ktorý spoločne vymenovalo Dikastérium na podporu jednoty kresťanov (DPJK) a Komisia pre vieru a poriadok Ekumenickej rady cirkví (ERC), aby zrevidoval a dopracoval materiály pre Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov 2025, sa stretol v dňoch 11. – 15. septembra 2023 v kláštore Bose v Taliansku.

Vypracovaním návrhu tejto brožúrky poverili DPJK a ERC mníšsku komunitu Bose, ktorá zasa určila skupinu bratov a sestier z komunity, aby pripravili prvý návrh textu. Počas stretnutia v Bose táto miestna skupina spolupracovala s medzinárodným výborom na konečnej revízii textu. Stretnutiu spoločne predsedali dp. Mikie Roberts z ERC v Ženeve a dp. Martin Browne, OSB, z DPJK.

Účastníci z medzinárodnej komisie

P. Martin Browne, OSB / Dikastérium na podporu jednoty kresťanov (Rím)

Sr. Leticia Candelario Lopez, FMVD / Misijné bratstvo Verbum Dei (Singapur)

P. Miguel Desjardins, CCN / Francúzska biskupská konferencia (Paríž)

P. Dr. Philip Halikias / Hellenic College Holy Cross
(Brookline, MA)

Dr. Andrej Jeftić / Ekumenická rada cirkví (Ženeva)

Rev. Dr. Mikie Roberts / Ekumenická rada cirkví
(Ženeva)

Pastor Dr. Jochen Wagner / Združenie kresťanských
cirkví Nemecka (Frankfurt)

Dr. Clare Watkins / Università di Roehampton
(Londýn)

Účastníci z miestnej skupiny mníšskej komunity Bose

Fr. Sabino Chialà, prior

Fr. Guido Dotti

Sr. Sylvie Maubon

Fr. Matteo Nicolini Zani

Ekumenická bohoslužba

„Veríš tomu?“

(Jn 11, 26)

Úvod

Tohtoročnú ekumenickú bohoslužbu pripravila mníšska komunita Bose, ekumenický kláštor bratov a sestier, ktorý sa nachádza v severnom Taliansku. Keďže toho roku oslavujeme 1 700. výročie Nicejského koncilu,¹ sú tieto momenty modlitby zamerané na Nicejsko-carhradské vyznanie viery, a preto sa biblické čítania venujú priamo téme viery.

Život spoločenstva Bose sa vyznačuje pravidelným rytmom modlitieb. Za zvuku zvonov zvolávajúcich na modlitbu sa sestry, bratia a hostia zhromažďujú v chráme. Preto navrhujeme, ak to miestna situácia umožňuje, aby sa veriaci zídu na bohoslužbu, prv ako sa odberú na svoje miesta, privítali a vytvorili malé skupiny vo vhodne pripravených priestoroch pred vstupom na miesto bohoslužby.

Na začiatku slávenia sa veriaci presunú do priestoru vhodného na počúvanie a rozjímanie nad Písmom. Zhromaždené spoločenstvo je potom vyzvané, aby sa zamyslelo nad príbehom Martinho vyznania viery v Ježiša, o ktorom sa hovorí v Jánovom evanjeliu 11, 17 – 27. Po vzore praxe kláštora Bose nasleduje chvíľa ticha, v ktorej je každému osobne adresovaná Ježišova provokatívna otázka, ktorú položil Marte: „Veríš tomu?“ Navrhujeme sa, aby táto chvíľa ticha bola primerane dlhá – pri rešpektovaní konkrétnych možností v danej situácii – a mala by trvať aspoň päť minút.

---

1 Porov. v záverečnej časti tohto úvodu sú informácie o verzii vyznania viery, ktorá sa používa pri ekumenickom slávení.

Ako odpoveď na ohlasovanie Slova spoločne potvrdíme svoju vieru slávnostným recitovaním *Nicejsko-carhradského vyznania viery*. Tento moment je sprevádzaný tým, že sa delíme o Kristovo svetlo, ktoré symbolizujú zapálené sviece. Rozdajú sa sviečky a svetlo sa šíri od ambony do celého spoločenstva. Spoločne, ako svetlo sveta a zjednotení v láske, potvrdzujeme: „Veríme...“. Na konci slávenia sa zapálené sviece vložia do vhodnej a bezpečnej nádoby, aby spoločne horeli ako pripomienka trvalej výzvy k jednote medzi kresťanmi.

Ďalším špecifickým prvkom tohtoročného slávenia je zaradenie textov starokresťanských spisovateľov, najmä do modlitieb príhovoru. Pre sestry a bratov z Bose sú títo autori živým prameňom ich spoločného života, pretože odrážajú nielen spoločnú vieru pred Nicejským koncilom a po ňom, ale aj rôznorodosť jazyka, kultúry a spirituality, ktorá charakterizovala prvotnú Cirkev.

Texty určené predsedajúcemu (P) sa môžu rozdeliť medzi rôznych prítomných služobníkov alebo predstaviteľov rôznych tradícií, podobne texty určené čítajúcemu (Č) sa môžu rozdeliť medzi viacerých ľudí.

Požehnanie a vyslanie na misiu môžu spoločne predniesť duchovní alebo predstavitelia rôznych prítomných spoločenstiev.

Informácie o texte vyznania viery, ktorý sa používa pri tomto slávení

Text vyznania viery pripravený na ekumenickú slávnosť je *Nicejsko-carhradské vyznanie viery*, ktoré sa zvyčajne používa počas plenárnych zhromaždení Ekumenickej rady cirkví a iných ekumenických podujatí. Pri zmienke o Duchu Svätom sa v tejto verzii vynecháva výraz *Filioque* – „i Syna“ – za slovami „ktorý vychádza z Otca“. Tento

výraz sa totiž nenachádzal v pôvodnom texte vyznania viery prijatom na Nicejskom koncile (325), ani v texte prijatom na Carihradskom koncile (381), ale bol pridaný na Západe v 6. storočí, aby sa v reakcii na ariánsku herézu zdôraznilo božstvo Syna. Tento dodatok bol po mnoho storočí príčinou sporov medzi Východom a Západom a v posledných desaťročiach bol predmetom dôležitých ekumenických rozhovorov. Podobne sa vo zvolenej verzii vynecháva v súvislosti so Synom aj výraz *Deum de Deo* – teda „Boha z Boha“ –, ktorý bol pôvodne obsiahnutý v Nicejskom vyznaní viery, ale z verzie prijatej v Carihrade v roku 381 bol vyňatý.

Dokument Komisie pre vieru a poriadok Ekumenickej rady cirkví, ktorej je Katolícka cirkev plnoprávnym členom, z roku 1981 odporúča: „aby sa pôvodná forma tretieho článku vyznania viery bez *Filioque* všade uznala za normatívnu a obnovila, aby všetok kresťanský ľud mohol v tejto formule vyznávať svoju spoločnú vieru v Ducha Svätého“². Hoci výraz *Filioque* zostáva v liturgickej tradícii latinskej cirkvi a niektorých ďalších západných cirkví, pri ekumenických stretnutiach rímskeho biskupa s jednotlivými hlavami východných cirkví sa pri recitovaní vyznania viery spravidla vynecháva.

V katolíckom dokumente z roku 1995 sa uvádza: „Katolícka cirkev uznáva koncilovú a ekumenickú, normatívnu a neodvolateľnú hodnotu symbolu viery, ktorý v gréčtine vyznáva ekumenický koncil v Carihrade v roku 381, ako výraz starobylej spoločnej viery Cirkvi a všetkých kresťanov. Žiadne vyznanie viery vlastné konkrétnej liturgickej

---

2 Komisia pre vieru a poriadok Ekumenickej rady cirkví, *Spirit of God, Spirit of Christ: Ecumenical Reflections on the Filioque Controversy* (1981), Faith & Order Paper 103, s. 18, na <https://archive.org/details/wccfops2.110> [preklad z anglického originálu urobila redakcia].

tradícii nemôže byť v rozpore s týmto vyjadrením viery, ktorú učila a vyznávala nerozdelená Cirkev⁴³.

Ekumenická bohoslužba

P: predsedajúci

Č: čítajúci

V: všetci

I. Pozvanie na modlitbu

Slávenie sa začína pri vstupe na miesto bohoslužieb.

P: Nech je požehnaný náš Boh v každom čase.

V: **Teraz i naveky. Amen.**

P: Podťe, uctíme si Boha, nášho kráľa.

V: **Uctíme si Krista uprostred nás, nášho kráľa a nášho Boha.**

P: Podťe, pokloňme sa Pánovi, nášmu kráľovi a nášmu Bohu.

V: **Svätý Bože, svätý a mocný, svätý a nesmrteľný, zmiluj sa nad nami.**

Č1: Keď Ježiš prišiel do Betánie, zistil, že Lazár je v hrobe už štyri dni.

Zhromaždenie sa začne presúvať na miesto bohoslužby.

Č2: Keď Marta počula, že Ježiš prichádza, išla mu v ústrety, zatiaľ čo Mária zostala doma.

---

3 Pontificium Consilium ad Unitatem Christianorum Fovendam, *Le Tradizioni greca e latina a riguardo della processione dello Spirito Santo*, (1991), s. 26, na <http://www.christianunity.va/content/unitacristiani/it/documenti/altri-testi/1996-le-tradizioni-greca-e-latina-a-riguardo-della-processione-d.html>.

Č3: Marta povedala Ježišovi: „Pane, keby si bol býval tu, nebol by mi brat zomrel. Ale aj teraz viem, že o čokoľvek by si prosil Boha, Boh ti to dá.“

V: Ježiš jej povedal: „Tvoj brat vstane z mŕtvych!“

Č1: Marta odpovedala: „Viem, že vstane pri vzkriesení v posledný deň.“

V: Ježiš jej povedal: „Ja som vzkriesenie a život. Kto verí vo mňa, aj keď zomrie, bude žiť. Nik neumrie naveky, kto žije a verí vo mňa.“

Č2: „Veríš tomu?“

Pauza

Č3: Veríte tomu?

Pauza

Č1: Veríte tomu? (porov. Jn 11, 17 – 27)

Dlhšia pauza

Pieseň

P: Pred 1 700 rokmi sa kresťania konfrontovali s rôznymi témami viery, čelili ťažkostiam a niekedy boli dezorientovaní. Z tejto občas vyhrotenej konfrontácie však napokon vzišla možnosť spoločne ohlasovať svoju vieru slovami *Nicejského vyznania viery*. Dnes sme sa tu zišli ako spoločenstvo kresťanov z rôznych kultúr a denominácií, aby sme oslávili našu spoločnú vieru. Kristus je uprostred nás.

V: **On bol, je a bude naveky.**

Uvítací príhovor

Hostiteľské spoločenstvo povie slová na privítanie.

Úvodná modlitba

V: Kyrie, eleison! Pane, zmiluj sa!

Č1: Bože, stvoriteľ a strážca všetkých srdc, ktorý rozširuje ľudskú rodinu na zemi, daj, nech všetky národy uznajú, že ty si jediný Boh, že Ježiš Kristus je tvoj Syn a že my sme tvoj ľud, stádo tvojej pastviny.

V: Kyrie, eleison! Pane, zmiluj sa!

Č2: Pane, prosíme ťa, príď nám na pomoc, zachráň utrápených, zmiluj sa nad biednymi, ukáž svoju tvár tým, čo sú v núdzi.

V: Kyrie, eleison! Pane, zmiluj sa!

Č3: Pane, ty si verný z pokolenia na pokolenie, spravodlivý vo svojich súdoch, milosrdný a súcitný, odpusť nám naše previnenia, očisť nás svojou pravdou a veď naše kroky, aby sme kráčali cestou svätosti a spravodlivosti.

V: Kyrie, eleison! Pane, zmiluj sa!

Č4: Pane, daj, nech nad nami žiari tvoja tvár v pokoji a добрote, daj nám a všetkým obyvateľom zeme svornosť; daj našim vládcom múdrosť a uvážlivosť, nech vykonávajú svoju moc spravodlivo a veď ich rozhodnutia, aby smerovali k pokoji.

V: Kyrie, eleison! Pane, zmiluj sa!

(porov. *Klement Rímsky*, približne rok 35 – 99)

II. Hlásanie Pánovho slova

Prvé čítanie *Deuteronomium 6, 4 – 9*

Č: „Počuj, Izrael, Hospodin je náš Boh, Hospodin jediný! Milovať budeš Hospodina, svojho Boha, celým srdcom, celou dušou a celou silou. Tieto slová, ktoré ti dnes prikazujem, budeš mať na srdci. Budeš ich vštepovať svojim synom a budeš o nich hovoriť, či budeš sedieť vo svojom dome, či pôjdeš po ceste, či budeš líhať alebo vstávať. Priviažeš si ich na ruku ako znamenie a budeš ich mať ako pripomienku na čele medzi očami. Napíšeš ich na veraje svojho domu a na svoje brány.“

Žalm *Žalm 131*

Ř: Dôverujte Pánovi odteraz až naveky!

Č: Hospodin, moje srdce nie je pyšné, moje oči nie sú hrdé. Ř

Č: Nejdem za veľkými vecami ani za tým, čo nemôžem dosiahnuť. Radšej som sa utíšil a upokojil dušu. Ř

Č: Ako sa nasýtené dieťa utíši pri matke. Moja duša je ako nasýtené dieťa. Ř

Č: Izrael, čakaj na Hospodina odteraz až naveky! Ř

Druhé čítanie *Prvý Petrov list 1, 3 – 9*

Č: Požehnaný Boh a Otec nášho Pána Ježiša Krista, ktorý nás podľa svojho veľkého milosrdenstva vzkriesením Ježiša Krista z mŕtvych znovuzrodil pre živú nádej, pre nehybnúce, nepoškvrnené a nevädnuce dedičstvo pripravené v nebesiach pre vás, ktorých Božia moc

prostredníctvom viery chráni pre spásu, pripravenú zjaviť sa v poslednom čase. Radujte sa z toho, aj keď azda teraz máte ešte nakrátko prejsť zármutkom rozličných skúšok, aby vám vaša vyskúšaná viera, oveľa cennejšia ako pominuteľné zlato, ktoré sa tiež preskúšava ohňom, bola na chválu, slávu a česť pri zjavení Ježiša Krista. Nevideli ste ho, a predsa ho milujete. Ani teraz ho nevidíte, ale veríte v neho a radujete sa nevýslovnou radosťou, plnou slávy, že dosahujete cieľ svojej viery – spásu duší.

Responzórium

Č: Veľký je Pán, veľká je jeho moc.

V: **Veľký je Pán, veľká je jeho moc.**

Č: Jeho múdrosť nemá hraníc.

V: **Veľká je jeho moc.**

Č: Sláva Otcu i Synu, i Duchu Svätému.

V: **Veľký je Pán, veľká je jeho moc.**

Evanjelium *Evanjelium podľa Jána 20, 24 – 29*

P: Tomáš, jeden z Dvanástich, nazývaný Didymus, nebol s nimi, keď prišiel Ježiš. Ostatní učeníci mu teda povedali: „Videli sme Pána!“ Ale on im odpovedal: „Pokiaľ neuvidím na jeho rukách stopy po klincoch, ak nevložím prst do rán po klincoch a nevložím svoju ruku do jeho boku, neuverím.“ Po ôsmich dňoch boli učeníci zasa vnútri a Tomáš bol s nimi. Hoci dvere boli zatvorené, Ježiš prišiel, postavil sa do stredu a povedal: „Pokoj vám!“ Potom povedal Tomášovi: „Daj si sem prst a pozri si moje ruky! Daj sem ruku a vlož ju do môjho boku! A nebuď neveriaci, ale veriaci!“ Tomáš mu odpovedal: „Pán môj a Boh môj!“

Ježiš mu povedal: „Uveril si, pretože si ma videl. Blahoslavení, ktorí nevideli, a uverili.“

Nasleduje chvíľa ticha alebo pieseň.

Homília/kázeň

Nasleduje chvíľa ticha alebo hudobný vstup

III. Slávenie našej spoločnej viery

Rozdávajú sa sviečky, pokým predsedajúci hovorí:

P: Ježiš povedal: „Ja som svetlo sveta“ (Jn 8, 12). V mnohých kresťanských tradíciách sa počas slávania krstného obradu dáva krstencovi alebo krstným rodičom zapálená svieca. Sám Ježiš vyzýva svojich nasledovníkov, aby boli „svetlom sveta“. Každý z nás je teda nositeľom svetla vzkrieseného Krista. Prijímajme Kristovo svetlo jedni od druhých a šírme ho.

Keď každý dostane sviečku, predsedajúci zapáli prvú sviečku a podelí sa o svetlo s ľuďmi vedľa seba, ktorí sa oň následne podelia s celým zhromaždením.

P: Ježiš povedal Marte: „Ja som vzkriesenie a život. Kto verí vo mňa, aj keď zomrie, bude žiť. Nik neumrie naveky, kto žije a verí vo mňa. Veríš tomu?“

V: „**Áno, Pane! Ja som uverila, že ty si Kristus, Boží Syn, ktorý mal prísť na svet.**“

*Každý zapáli sviečku svojho suseda a povie: „**Kristovo svetlo**“. Keď sú zapálené všetky sviece, predsedajúci pokračuje:*

P: Milujme sa navzájom, aby sme mohli jednomyselne ohlasovať vieru, v ktorej sme boli všetci pokrstení.

P: A teraz spojme svoje hlasy a spoločne vyznajme *Nicejsko-carohradské vyznanie viery*⁴.

V: Veríme v jedného Boha, Otca všemohúceho,
Stvoriteľa neba i zeme,
sveta viditeľného i neviditeľného.
Veríme v jedného Pána Ježiša Krista,
jednorodného Syna Božieho,
zrodeného z Otca pred všetkými vekmi.
Svetlo zo Svetla,
splodeného, nie stvoreného, jednej podstaty
s Otcom;
Skrze neho bolo všetko stvorené.
On pre nás ľudí a pre našu spásu zostúpil z nebies.
A mocou Ducha Svätého
vzal si telo z Márie Panny
a stal sa človekom.
Za nás bol aj ukrižovaný za vlády Poncia Piláta,
zomrel a bol pochovaný,
ale tretieho dňa vstal z mŕtvych podľa
Svätého písma.
A vystúpil do neba, sedí po pravici Otca.
A zasa príde v sláve súdiť živých i mŕtvych
a jeho kráľovstvu nebude konca.
Verím v Ducha Svätého, Pána a Oživovateľa,
ktorý vychádza z Otca.
Jemu sa zároveň vzdáva tá istá poklona a sláva ako
Otcovi a Synovi.
On hovoril ústami prorokov.

---

4 Nicejsko-carohradský symbol viery, ktorý je tu uvedený, je vyznanie viery používané počas 3. stretnutia Konferencie európskych cirkví (KEK) a Rady európskych biskupských konferencií (CCEE), Riva del Garda, 1984 a zvyčajne sa používa pri ekumenických slávnostiach v taliančine. Podľa údajov, ktoré uviedla medzinárodná komisia zodpovedná za text v úvode ekumenickej slávnosti, bol vynechaný výraz „Boh z Boha“ – pôvodne sa nachádzajúci v text z Riva del Garda.

**Verím v jednu, svätú, katolícku, apoštolskú Cirkev.
Vyznávam jeden krst na odpustenie hriechov
a očakávam vzkriesenie mŕtvych a život budúceho
veku.
Amen.**

IV. Príhovorné modlitby a Otče náš

Príhovorné modlitby

Č1: Všetky veci boli stvorené z ničoho a ich bytie by sa opäť prepadlo do ničoty, keby ich Pôvodca všetkých vecí nedržal vo svojich rukách (Gregor Veľký [približne roky 540 – 604]).

Č2: Pane života, prijímame všetko stvorenstvo z tvojich rúk a tvojej prozreteľnosti. Nauč nás žiť vo svete tak, aby sme starostlivo a spravodlivo spravovali všetko, čo si stvoril.

V: Veríme, pomôž našej nevere.

Č1: Nazývam to viera: to inteligibilné svetlo, ktoré z milosti vzniká v duši, potešuje srdce a udeľuje dar nádeje (Izák z Ninive [7. storočie]).

Č2: Láskový Bože, udeľ nám vo svete zmietanom spormi a nezhodami dar nádeje v hojnosti. Povzbud' svoj ľud sužovaný ľahostajnosťou a rozdelením.

V: Veríme, pomôž našej nevere.

Č1: Aký je to zázrak, keď prichádzajúc k Bohu ako prvé vyznávame, že veríme, uvedomujúc si, že bez viery nedokážeme prežívať ani náš každodenný život (Rufinus z Akvileje [približne roky 344 – 411]).

Č2: Milosrdný Bože, odpusť nám chvíle, keď sme nedokázali žiť ako kresťania v jednote a spoločenstve. Prived' nás hlbšie k viere v teba, aby sme o nej svedčili svetu.

V: **Veríme, pomôž našej nevere.**

Č1: Nech zavládne viera: viera, ktorá vedie myseľ k dôvere, viera, ktorá nepochádza z ľudskej logiky, ale je ovocím Ducha Svätého (Bazil z Cézarey [približne roky 330 – 378]).

Č2: Nebeský Utešiteľ, prosíme ťa, daj, aby sme sa viac spoliehali na dar tvojej múdrosti ako na inteligenciu vlastného rozumu.

V: **Veríme, pomôž našej nevere.**

Č1: Zjavilo sa jeho svetlo a spôsobilo, že zmizla tma väzenia, posvätil naše narodenie a zničil smrť, uvoľniac tieto okovy, ktoré z nás robili väzňov (Irenej Lyonský [približne roky 135 – 198]).

Č2: Súcitný Pane, pomôž nám pracovať spoločne, aby sme prinášali tvoje svetlo a slobodu všade tam, kde je tma a útlak, utrpenie a nespravodlivosť.

V: **Veríme, pomôž našej nevere.**

Otče náš

Miestne spoločenstvo sa dohodne na verzii modlitby Otče náš, ktorú budú spoločne recitovať.

P: Modlime sa ako Ježišovi bratia a sestry tak, ako nás to naučil:

V: **Otče náš...**

Pieseň

Požehnanie a vyslanie na misiu

Záverečná modlitba (*mníšskeho spoločenstva z Bose*)

P: Bože, náš Otče, prijmi našu chválu a vďaku za to, čo už teraz nás kresťanov spája pri vyznávaní a svedectve o Pánovi Ježišovi. Urýchli dobu, keď sa ako cirkvi budeme navzájom uznávať v jedinom, dokonca viditeľnom spoločenstve, ktoré si chcel a za ktoré sa k tebe modlil tvoj Syn v sile Ducha Svätého. Vypočuj nás, ty, ktorý žiješ a kraľuješ teraz i na veky vekov.

V: Amen.

P: Nech je požehnaný Pán.

V: Bohu vďaka.

P: Nech ten, ktorý nás spája v jedno a ktorý je naším pokojom, dá, aby sme sa navzájom predstavovali Otcovi v jednom Duchu.

V: Amen.

Pieseň

Reflexie a modlitby na osem dní: púť cez nicejské vyznanie viery

PRVÝ DEŇ veríme v jedného Boha, Otca všemohúceho...

Biblické čítania

Izaiáš 63, 15 – 17

Žalm 139 (138), 1 – 3. 13. 23. 24b

1 Korinťanom 8, 5 – 6

Patristické čítania¹

Z gréckej tradície

Hľaď na tajomstvá lásky a potom budeš môcť kontemplovať srdce Otca, ktoré nám zjavil jednorodný Boží Syn. Boh sám je láska a vďaka láske ho môžeme kontemplovať. A pokým v jeho neopísateľnej realite je Otcom, v jeho súcite s nami sa nám stal matkou.

Klement Alexandrijský (približne roky 150 – 215) *Ktorý bohatý sa zachráni?*, 37, 1 – 2

Na zamyslenie

1. Ako zažívame v našich životoch Božiu otcovskú starostlivosť a jeho materinský súcit?
2. Čo nám bráni spoznať v každom človeku Božieho syna alebo dcéru?
3. Ako ovplyvňuje naše poznanie Boha ako Otca všetkých ľudí to, ako vnímame druhých a ako sa k nim správame?

---

1 Kresťanskí autori prvých storočí.

Modlitba

Ř: **Vďaka ti a chvála, Pane!**

Č: Dobrorečíme ti, Pane, Otec svetla, od ktorého pochádza každý dobrý a dokonalý dar. Ř

Č: Ty si stvoril svet a všetko, čo je v ňom, ty si Pán neba i zeme, a všetkému smrteľnému dávaš život a dych a všetky dobrá. Ř

Č: Ty si stvoril všetky tvory, čo obývajú zem, a určil si im rytmus času a hranice priestoru. Do srdca človeka si vložil myšlienku na večnosť. Ř

Č: Nebeský Otče, vo svojej veľkej добрote nám v Zákone a Prorokoch ukazuješ cestu života. Milosrdný Otče, v Ježišovi, svojom Synovi, nám ohlasuješ radosnú zvesť o kráľovstve. Ř

Č: Bože každej útechy, povolaj nás, aby sme ťa nasledovali a upevňuj dielo našich rúk. Ř

P: Modlime sa:

Súcitný Otče,

obnov našu vieru v teba a zjednoť nás

vo svojej láske,

aby sme jedni v druhých videli tvoje deti,

a zhromaždi nás v jednote.

Vzdávame ti vďaka skrze Ježiša Krista, tvojho

jediného Syna,

v spoločenstve s Duchom Svätým.

V: Amen.

Alternatívne patristické čítania

Zo sýrskej tradície

Kto môže s pozornou myslou kontemplovať Boha, hľadiet na jeho veľkosť, skúmať jeho skrytú prirodzenosť a vidieť okom svojej mysle tú čistú a svätú Prirodzenosť, ktorej nič nechýba? ... On, ktorý vrúcne prosí, žiada a povzbudzuje

každého človeka k životu. On, ktorý sa obetuje, aby nám dal život, ktorý sa usiluje nás nájsť a teší sa z našej radosti viac, ako my sami. On, ktorý nás ustavične prosí, aby sme čerpali z jeho bohatstva, vyplienili jeho poklady a obohatili sa jeho zásobami a neboli už viac chudobní. On, ktorý sa z vlastného života neraduje tak, ako z nášho.

Filoxén z Mabbúgu (približne roky 440 – 523), *Kázeň 7*

Z latinskej tradície

Prameňom života je to najvyššie Dobro, ktoré všetkým dáva schopnosť existovať, pokým ono samo má v sebe večný život; najvyššie Dobro, ktoré od nikoho nič neprijíma, akoby bol v núdzi. Ono skôr obdarúva dobrami druhých, než by si od iných požičiavalo pre seba, lebo nás nepotrebuje. ... Čo môže byť teda krajšie ako priblížiť sa k nemu, byť mu nablízku? Aké potešenie môže byť väčšie? Ten, kto uvidel a zadarmo okúsil prameň živej vody, po čom inom by mohol túžiť?

Ambróz z Milána (približne roky 337 – 397), *Listy, IV, 11, 18*

DRUHÝ DEŇ ... Stvoriteľa neba i zeme

Biblické čítania

Genezis 1, 1 – 5

Žalm 148, 1. 2. 9 – 14

List Rimanom 8, 9 – 23

Patristické čítania

Z gréckej tradície

Boha nemožno vidieť ľudskými očami, ale je viditeľný a vnímateľný vďaka svojej prozretelnosti a skutkom. Tak, ako človek pozorujúci ako vpláva do prístavu plne

vybavená loď, predpokladá, že má lodivoda, ktorý ju riadi, aj my musíme vnímať Boha ako lodivoda celého vesmíru, hoci telesnými očami ho nevidíme, pretože je neuchopiteľný.

Teofil Antiochijský (2. storočie), *Ad Autolykus*, I, 5

Na zamyslenie

1. Veríme, že Boh je prítomný v celom stvorenstve, aj keď je niekedy ťažké vnímať jeho prítomnosť.
2. Stvorenstvo je Božím darom, no podlieha utrpeniu, ktoré mu často spôsobujú ľudia. Ako si môžeme hlbšie uvedomiť svoju zodpovednosť za starostlivosť o stvorenstvo a jeho ochranu?
3. Ak je to možné, nájdime si čas na pobyt v prírode a rozjímajme o tom, ako nás príroda spája so Stvoriteľom.

Modlitba

Ř: Požehnaný si, Pane!

Č: Chválim ťa a ďakujeme ti, Pane, Bože večnej lásky, za veľké znamenia tvojej lásky a milosrdenstva voči celému stvorenstvu. Ř

Č: Ty si stvoril všetky veci a vyhlásil si, že sú dobré, lebo v nich prebýva tvoj Duch a patria tebe, Pane, ktorý miluješ život. Ř

Č: Pane, spoznávame tvoju slávu v nesmiernom priestore vesmíru aj v najmenšom semienku života. Ďakujeme ti za dielo tvojich rúk a za stvorenie každej bytosti. Ř

Č: Požehnaný si, Pane, za vzduch, ktorý dáva život. Požehnaný si, Pane, za zem, ktorá nás živí. Požehnaný si, Pane, za vodu, ktorá uhasí náš smäd. Požehnaný si, Pane, za oheň, ktorý nás hreje. Ř

Č: Oslavujeme ťa a vzdávame ti vďaky, dávajúc hlas celému stvorenstvu a zhromaždiac všetok žiaľ i radosť.

Pane Bože, ty si stvoril všetky veci a čoskoro ich premeníš a oblečíš do svojej slávy. ℟

P: Modlime sa:

Pane Bože, Otec svetla,
pokým sa usilujeme o jednotu a spoločne hľadáme
harmóniu so stvorením,
posilňuj naše srdcia v očakávaní a nádeji.
Daj, aby sme boli lampami, ktoré budú horieť
až do dňa príchodu tvojho Syna v sláve,
so všetkými svätými, v kráľovstve bez konca.
Požehnaný si teraz i vždycky, i na veky vekov.

V: Amen.

Alternatívne patristické čítania

Zo sýrskej tradície

Prvou knihou, ktorú Boh dal bytostiam obdareným rozumom, bola prirodzenosť stvorených vecí. Učenie písané atramentom bolo v skutočnosti pridané až po prvom páde.

Izák Sýrsky (7. storočie), *Prvá zbierka*, 5

Z latinskej tradície

Keďže všetko bolo stvorené z ničoho, všetko by sa vrátilo do ničoho, keby to Pôvodca všetkých vecí nedržal svojou vládnucou rukou.

Gregor Veľký (približne roky 540 – 604), *Moralia in Job*, XVI, 37, 45

TRETÍ DEŇ

Veríme v jedného Pána, Ježiša Krista (...), ktorý sa stal človekom

Biblické čítania

Jeremiáš 33, 14 – 16

Žalm 72 (71), 7. 12. 16 – 17

Ján 1, 1 – 14

Patristické čítania

Z arménskej tradície

Vzal na seba všetky ľudské slabosti, okrem hriechu. To znamená: ten, ktorý dáva pokrm všetkým živým, bol hladný; ten, ktorý dáva vodu života tým, čo v neho veria, bol smädný; ten, ktorý je odpočinkom unavených, zakúsil únavu; ten, ktorý stále bdel a strážil Izrael, spal; ten, ktorý zotrel všetky slzy zo všetkých očí, zaplakal. ... On vzal na seba naše pomínutelné telo, aby trpel s pomínutelným telom ten, ktorý je nepomínutelný, a zomrel so smrteľným telom ten, ktorý je nesmrteľný, aby tak oslobodil nás, ktorí sme hriešni.

Gregor zo Skevry (12. – 13. storočie), *O pravej viere a čistom správaní v čnostiach*, 15 – 17

Na zamyslenie

1. Ako viera v Ježiša, vteleného Božieho Syna, inšpiruje a formuje náš život?
2. Akým spôsobom zažívame v našom živote utešujúcu Kristovu prítomnosť?
3. Zakaždým, keď vidíme niekoho smädného, hladného, plačúceho alebo trpiaceho, je tam Kristus.

Modlitba

Ř: **Sláva ti, Kriste, sláva ti!**

Č: Ty, Božie Slovo, si sa stal telom a prišiel si prebývať medzi nás. Prežíval si náš ľudský údel, zomrel si tak, ako zomierame my. Ř

Č: Ty, Dávidov Syn, očakávaný spravodlivými a prorokmi, hlásal si dobrú zvesť chudobným a ohlasoval Pánov milostivý čas. Ř

Č: Ty si prišiel zlomiť okovy jarma, aby si šíril dobro a všetkým otvoril cestu vedúcu k Bohu. Ř

Č: Ty si prišiel na svet krehký a chudobný, svojou pokorou si zahanbil mocných a pritiahol k sebe unavených a utláčaných. Ř

Č: Ty si Boží baránok a náš pastier, Boží služobník a náš Pán, ty si sa za nás stal hriešnikom, Vykupiteľ náš. Ř

P: Modlime sa:

Pane Bože, náš Otče,
pritiahni náš pohľad k sebe,
aby sme spoločne vyšli z temnoty
do svetla tvojej tváre,
ktorá sa nám zjavila v Ježišovi,
tvojom Synovi a našom bratovi,
ktorý žije a kraľuje s tebou a Duchom Svätým
teraz i na veky vekov.

V: Amen.

Alternatívne patristické čítania

Zo sýrskej tradície

Teraz, keď sa najvyššie a najnižšie stvorenia stali jedným, už neexistuje vysoké a nízke. Boh sa dokonca zjavil na zemi a naša [ľudská] prirodzenosť vystúpila do neba. Keď k nám Boh zostúpil, zem sa stala nebom, a keď bol

Syn nášho rodu vyzdvihnutý, nebo sa stalo zemou. Nebo a zem sa teda stali jedným.

Abdicho bar Bahriz (9. storočie), *Komentár k cirkevným sláveniam*, s. 58

Z gréckej tradície

Toto je Pánova milosť a toto sú prostriedky nápravy, po-
kiaľ ide o ľudí. On trpel, aby pripravil neporušiteľnosť pre
človeka, ktorý v ňom trpel; zostúpil, aby sme my mohli
vystúpiť; bol splodený, aby sme my mohli milovať toho,
kto nie je stvorený; zostúpil do porušiteľnosti, aby to, čo je
porušiteľné, bolo odeté do neporušiteľnosti; stal sa pre nás
slabým, aby sme my mohli povstať v sile; zostúpil do smrti,
aby nám daroval nesmrteľnosť a oživil mŕtvych. A napo-
kon, stal sa človekom, aby sme my, ktorí sme ako ľudia boli
mŕtvi, ožili, a aby smrť nad nami už viac nevládla.

Atanáž Alexandrijský (približne roky 295 – 373), *Veľko-
nočné listy*, 10, 8, 19

ŠTVRTÝ DEŇ
Bol ukrižovaný (...).
Zomrel a bol pochovaný (...).
Tretieho dňa vstal z mŕtvych.

Biblické čítania

Exodus 3, 7 – 8

Žalm 16 (15), 5. 7. 10 – 11

Filipanom 2, 5 – 11

Patristické čítania

Z latinskej tradície

Boh Otec zo svojho nesmierneho milosrdenstva poslal
svoje stvoriteľské Slovo, ktoré nás prišlo spasiť, žilo na

tých istých miestach a v tej istej situácii, kde sme my stratili život, a uvoľnilo okovy, ktoré nás držali v zajatí. S príchodom jeho svetla sa rozptýlila temnota väzenia, posvätilo sa naše zrodenie a po zničení smrti sa uvoľnili okovy, ktoré nás držali v zajatí.

Irenej Lyonský (približne roky 135 – 198), *Ukážka apoštolského kázania*, 38

Na zamyslenie

1. Vieme, že všetci zomrieme: akým spôsobom viera v Ježiša, ktorý zničil smrť, mení náš pohľad na túto skutočnosť?
2. „Boh sa necháva vytlačiť zo sveta, smerom ku krížu. Vo svete je slabý a bezmocný a práve to je spôsob, jediný spôsob, ktorým je s nami a pomáha nám.“ (Dietrich Bonhoeffer)
3. Ako Zmŕtvychvstalý je Ježiš s nami až do konca čias. Akým spôsobom čerpáme odvahu z jeho prítomnosti v našom každodennom živote?

Modlitba

℟: **Sláva ti a chvála, Bože!**

Č: Požehnaný si, Pane, prvorodený zo všetkého stvorenia: ty si korunovaný slávou a čťou. ℟

Č: Pred tvojím menom sa skláňa každé koleno na nebi, na zemi i pod zemou, a každý jazyk vyznáva, že ty si Pán. ℟

Č: Radujme sa a spievajme ti chválospev, Kriste, milovaný Otcov Syn: ty si Zmŕtvychvstalý a voláš nás k životu v tebe. ℟

Č: Klaniame sa ti a oslavujeme ťa, lebo ty si Kráľ kráľov, Pán pánov: ty si nám otvoril nebeské kráľovstvo. ℟

Č: Tebe vzdávame vďaky a dobrorečíme tvojmu menu:
ty si s nami po všetky dni až do konca čias. ☩

P: Modlime sa:

Pane, náš Bože,
oslávias svojho Syna Ježiša, vyslobodil si nás
od smrti.

Skrze jeho vzkriesenie
prebuď naše spiace srdcia,
osvieť všetkých, čo ťa hľadajú,
a daj, nech nad nami zažiarí ranná hviezda,
Ježiš Kristus, Živý,
ten, ktorý je Pánom na veky vekov.

V: Amen.

Alternatívne patristické čítania

Z gréckej tradície

Spasiteľ pohnutý súcitom s ľudstvom zostúpil na zem a trpel našimi bolesťami ešte prv, ako trpel na kríži a ráčil prijať naše telo; keby netrpel, nebol by prišiel prebývať uprostred ľudí. Najprv trpel, potom zostúpil a ukázal sa. V čom spočíva utrpenie, ktoré pre nás podstúpil? Je to utrpenie lásky.

Origenes Alexandrijský (približne roky 185 – 254), *Homílie o Ezechieli*, 6, 6

Zo sýrskej tradície

Vďaka ti za telo, ktoré bolo vykúpené tvojím ponížením. Bolo stratenou ovcou, na ktorú číhal lev, a hriech bol šelmou, ktorá ho roztrhala na kusy. Dávid unikol, keď zachraňoval baránka, za naše telo si ty vydal svoje telo smrti, ktorá nás nenásytne požierala.

Efrém z Nisibisu (približne roky 306 – 373), *Hymnus o panenstve*, 37, 5

PIATY DEŇ

Veríme v Ducha Svätého, ktorý (...) dáva život/oživovateľa

Biblické čítania

Ezechiel 36, 24 – 28

Žalm 104 (103), 24 – 25. 27 – 29. 33 – 34

Ján 3, 4 – 8

Patristické čítania

Zo sýrskej tradície

Nie je správne tvrdiť, že Duch odchádza, keď zhrešíme, a vracia sa, keď sa obrátíme. ... Čo je mi platné, že vo mne prebýva až po tom, keď som sa stal spravodlivým? Ak vo mne neprebýva vo chvíli môjho pádu, nepodá mi ruku a nepozdvihne ma, ako môžem zakúsiť jeho pomoc? Ktorý lekár, keď vidí človeka postihnutého chorobou, ho opustí a zanechá, aby sa k nemu vrátil, až keď sa uzdraví? Nie je užitočnejšie, aby bol lekár s chorým počas jeho choroby?

Filoxén z Mabbúgu (približne roky 440 – 523), *O prebývaní Ducha Svätého*

Na zamyslenie

1. Boží Duch každý deň obnovuje tvár zeme a pozýva nás, aby sme s ním spolupracovali.
2. Aké sú dôvody radosti v osobnom živote človeka a ako súvisia s Duchom Svätým?
3. Kde vidíme, že Duch Svätý pôsobí pri prekonávaní našich rozdelení a vedie nás k hlbšej jednote? A ako môžeme spolupracovať na jeho pôsobení?

Modlitba

℟: **Amen, amen! Aleluja!**

Č: Ty si Duch, ktorý dýchol na Adama: a ľudské telo sa stalo živou bytosťou. ℟

Č: Ty si Duch, ktorého nám dal Zmŕtvychvstalý: a naše hriechy sú odpustené. ℟

Č: Ty si Duch vyliaty na Turíce: a evanjelium sa dostalo ku všetkým národom. ℟

Č: Ty si Duch, ktorý oživuje našu modlitbu: Božia láska nás podopiera. ℟

Č: Ty si Boží Duch vyliaty na mŕtvych: a hroby sa otvoria a mŕtvi vstanú. ℟

P: Modlime sa:

Bože, náš Otče,

ty si nám zjavil nádherné tajomstvo svojho života tým, že si poslal na svet svojho Syna a podelil si sa s nami o svojho Ducha svätosti a radosti.

Radujme sa teda v Duchu, ktorý obnovuje tvár zeme a vedie nás k jednote.

Vyznávame našu vieru v teba, jediného Boha, trikrát svätého: Otca, Syna i Ducha Svätého.

Požehnaný si, Pane, teraz i naveky.

V: Amen.

Alternatívne patristické čítania

Z gréckej tradície

Tento môj Boh, Pán všetkého, ktorý sám rozprestrel nebesá a pod nimi rozložil šírku zeme... On je ten, kto nad vody umiestnil zem a dal jej dych, ktorý ju živí. To jeho dych oživuje všetko a keby si dych nechal pre seba, každá bytosť by bola zbavená života. Tento jeho dych, človeče,

vibruje v tebe, v tvojom hlase. Vdychuješ jeho dych, a predsa ho nepoznáš.

Teofil Antiochijský (2. storočie), *Ad Autolytus*, I, 7

Z latinskej tradície

„Váš nebeský Otec dá dobrého Ducha každému, kto ho prosí.“ Je to Duch, pôsobením ktorého sa do našich srdc vlieva láska, ktorou milujeme Boha a blížneho. Je to Duch, z moci ktorého voláme: Abba, Otče! Je to teda Duch, ktorý nám dáva schopnosť prosieť, a ten istý Duch, ktorého túžime prijať. Je to ten, ktorý nás núti hľadať, a ten, ktorého túžime nájsť.

Augustín z Hippo (približne roky 354 – 430), *Komentár k Žalmu 118*, 14, 2

ŠIESTY DEŇ

Veríme v Cirkev

Biblické čítania

Izaiáš 2, 2 – 4

Žalm 133, 1 – 3

Efezanom 4, 1 – 6

Patristické čítania

Z latinskej tradície

Jedna je Cirkev, ako je jedno svetlo, hoci slnečných lúčov je mnoho, ako je iba jeden kmeň, ktorý zapustil korene, hoci konárov stromu je mnoho. Aj Cirkev, ožiarená Pánovým svetlom, šíri svoje lúče po celom svete. Ale toto svetlo, ktoré sa všade šíri, zostáva jedno a jednotu tela nemožno rozdeliť, pretože je len jeden Duch, ktorý ho oživuje.

Cyprían z Kartága (približne roky 210 – 258), *O jednote Cirkvi*, 5

Na zamyslenie

1. Cirkev je povolaná vyžarovať Kristovo svetlo vo svete. Kde v kontexte, v ktorom žijeme, vnímame túto skutočnosť?
2. Hoci v Kristovi je Cirkev jedno telo, historicky sú cirkvi rozdelené. Nakoľko pociťujeme bolesť z rozdelenia?
3. Cirkev ako spoločenstvo oživené Duchom Svätým, darcom pokoja, je poslaná žiť a šíriť posolstvo pokoja vo svete. Ako môžu cirkvi pomôcť svojim členom, aby boli schopní odpovedať na toto povolanie?

Modlitba

R: Pane, vypočuj našu modlitbu!

Č: Pri prázdnom hrobe si poveril ženy, aby ohlasovali tvoje zmŕtvychvstanie: oslobod' od strachu všetkých, ktorí hlásajú evanjelium. R

Č: Na ceste do Emmauz si učeníkom vysvetľoval Zákon i Prorokov: otvor nám myseľ, aby sme porozumeli Písmu. R

Č: Vo večeradle si svojim priateľom daroval svoj pokoj: pomôž nám, aby sme si ho zachovali vzájomnou láskou. R

Č: Na brehu jazera si povolal Petra za pastiera svojho stáda: posilni svojím Duchom predstaviteľov našich spoločenstiev. R

Č: Pred návratom k Otcovi si zhromaždil svojich rozptýlených učeníkov na vrchu: daj jednotu vo viere a láske všetkým, ktorí v teba veria. R

P: Modlime sa:

Bože neba i zeme,

Ježiš Kristus, tvoj Syn, nám zjavil teba ako
nášho Otca

a prisľúbil nám dar Ducha:

daj, aby tvoja Cirkev prekonala pohoršujúce
rozdelenie,
a mohli sme tak svedčiť o tvojom živote
spoločenstva,
v jednote nášho spoločného vyznania viery
a v láske vzájomnej služby.
Skrze Krista, nášho Pána.

V: Amen.

Alternatívne patristické čítania

Z arménskej tradície

Svätí otcovia a učители pravdy! Vodcovia a pastieri Kristovho ľudu! Vy, ktorí predsedáte Božiemu domu a spravujete ho! Dnes vás vidím zhromaždených v jednom duchu a jednom tele, pridajúc sa k tomu, ktorý je hlavou všetkých. Kto vás priviedol do tohto tichého prístavu pokoja, ó, tvorcovia pokoja vo svete, ak nie Duch Svätý, ktorý nám bol daný z neba ako náš pokoj? A s akým cieľom, ak nie preto, aby sme začali budovať zbúraný a rozvrátený Boží chrám, ktorý pôvodca zla zhodil dole?

Nerses z Lambronu (približne roky 1152 – 1198), *príhovor na synode*

Z gréckej tradície

Hoci je mnoho, ba takmer nekonečné množstvo tých, ktorí sú v [Cirkvi] a prostredníctvom nej sú obnovení a znovuzrození v Duchu – či už muži, ženy alebo deti – a hoci sú navzájom rôzni a veľmi odlišní podľa narodenia i vzhľadu, národnosti i jazyka, spôsobu života i veku, podľa náklonností a pracovných schopností, správania, zvykov a povolania, líšia sa vedomosťami i spoločenskými podmienkami, osudmi, charakterom i schopnosťami – všetkým Duch dáva a udeľuje tú istú božskú podobu a pomenovanie, byť v Kristovi a nosiť jeho meno a mať

ten istý jednoduchý, nerozdelený a nerozdeliteľný vzťah vo viere, ktorá už viac nedovoľuje uznávať ani existenciu mnohých a neopísateľných rozdielov prítomných medzi nimi, pretože všetko sa univerzálne vzťahuje k nej a stretáva v nej [Cirkvi].

Maxim Vyznávač (približne roky 580 – 662), *Mystagógia*, 1

SIEDMY DEŇ

Vyznávame jeden krst

Biblické čítania

Micheáš 7, 18 – 19

Žalm 51, 3. 9. 12. 14

Matúš 28, 16 – 20

Patristické čítania

Z gréckej tradície

Aká je sila viery v Krista, taká je veľkosť jeho milosti. Tak, ako keď sa sila ohňa dostane do kontaktu s rudou, okamžite z nej uvoľní zlato, podobne, ba ešte oveľa mocnejšie, krst mení na zlato stvorenia z hlíny, keď ich omýva. A Duch Svätý, ktorý v tom čase zostupuje do našich duší ako oheň, ničí starý obraz vymodelovaný z hlíny a vytvára nový obraz, nebeský, nádherný a žiarivý ako zlato, ktoré práve vyšlo z taviacej pece.

Ján Zlatoústý (približne roky 350 – 407), *Homília na Evanjelium podľa Jána*, X, 2

Na zamyslenie

1. Kresťania sú pokrstení v Kristovej smrti a vzkriesení. Čo pre nás dnes znamená náš krst?
2. Hriech nás znetvoruje mnohými spôsobmi, krstom nás Boh oslobodzuje od tohto poníženia.

3. Ako v nás, napriek rôznym kresťanským tradíciám a praktikám, rezonuje veta „jeden je Pán, jedna viera, jeden krst“ (Ef 4, 5) a ako ovplyvňuje naše vzťahy s ostatnými kresťanmi?

Modlitba

R: **Ďakujeme ti, Pane, a žehnáme tvoje meno!**

Č: Za to, že si nás povolal k viere prostredníctvom krstu, za spoločenstvo, ktoré spolu tvoríme v novej zmluve, za tvoju prítomnosť vo svätej Cirkvi. **R**

Č: Za svedectvo prenasledovaných kresťanov, za ich mučenie, za ich účasť na Kristovom utrpení. **R**

Č: Za všetkých, ktorí žijú pre službu spoločenstvu, za tých, ktorí sa modlia a pracujú na zmiernení medzi cirkvami, za tých, ktorí obetujú svoj život za jednotu. **R**

P: Modlime sa:

Bože, Otče náš,

chválimo ťa a dobrorečíme tvojmu menu.

Prijmi našu vďačnosť za jednotu, ktorú kresťania už teraz prežívajú

v spoločnom vyznávaní Pána Ježiša.

Prosíme ťa, urýchli deň vzájomného plného uznania našich cirkví

v spoločenstve, ktoré si pre nás želáš

a o ktoré prosil tvoj Syn.

Prosíme o to v sile Ducha Svätého.

V: Amen.

Alternatívne patristické čítania

Zo sýrskej tradície

Boží Syn, ktorý zostúpil z neba, sa stal človekom a vzkriesil ťa z priepasti, aby si sa stal Božím dieťaťom. Stal sa

tvojím bratom v lone plnom svätosti a urobil ťa svojím bratom v lone krstu. ... Vo vode ťa urobil Božím synom spolu s ním, takže ten, ktorý je Jednorodný, získal prostredníctvom znovuzrodenia bratov. Keďže on sám sa druhým zrodením stal človekom, týmto znovuzrodením ťa urobil Božím synom.

Jakub zo Saruga (približne roky 451 – 521), *Kázeň* 10

Z latinskej tradície

Človeče, neodvážil si sa zdvihnúť tvár k nebu, obrátil si oči k zemi a zrazu si dostal Kristovu milosť. ... Pozdvihni teda oči k Otcovi, ktorý ťa splodil skrze krst, k Otcovi, ktorý ťa vykúpil skrze Syna, a povedz: „Otče náš!“

Ambróz z Milána (približne roky 337 – 397), *O sviatosiach*, V, 19

ÔSMY DEŇ

Očakávame vzkriesenie mŕtvych a život budúceho veku

Biblické čítania

Zjavenie 21, 1 – 4

Žalm 85, 9. 11 – 13

Lukáš 12, 35 – 40

Patristické čítania

Zo sýrskej tradície

Kto žije v láske v tomto stvorení, vdychuje život pochádzajúci od Boha. Už pokým je v tomto svete dýcha vzduch znovuzrodenia. Z tohto vzduchu sa spravodliví budú tešiť pri vzkriesení. Láska je kráľovstvo, ktoré náš Pán tajomne prisľúbil učeníkom, keď povedal, že budú jesť v jeho kráľovstve: „Budete jesť a piť pri stole môjho

kráľovstva“. Čo budú jesť, ak nie lásku? Na nasýtenie človeka stačí namiesto jedla a pitia láska. Je to víno, ktoré poteší srdce človeka. Blahoslavený je ten, kto pije z tohto vína!

Izák Ninivský (7. storočie), *Prvá zbierka*, 43

Na zamyslenie

1. Realitou Božieho kráľovstva bude láska. Vďaka konkrétnym skutkom lásky je toto kráľovstvo už prítomné v našom živote.
2. Žijeme v očakávaní Božieho kráľovstva. Ako konkrétne uskutočňujeme znamenia prichádzajúceho Kráľovstva v dnešnom svete?
3. Máme byť pripravení na druhý Pánov príchod. Ako sa naň pripravujeme?

Modlitba

R: Ježiš Kristus je Pán, na chválu Boha Otca!

Č: Pane Ježišu Kriste, ktorý si sa pre našu spásu stal chudobným a ktorý si chudobným prisľúbil, že budú dedičmi nebeského kráľovstva, ty náš naplňáš svojím bohatstvom. *R*

Č: Pane Ježišu, tichý a pokorný srdcom, ktorý zjavuješ nový svet tým, čo v teba veria, ty nám dávaš svoju plnosť. *R*

Č: Pane Ježišu, ktorý si sa modlil na kolenách s tvárou sklonenou k zemi a ktorý si v smútku ukázal cestu útechy, ty si radosť, ktorú nám nič a nikto nemôže vziať. *R*

Č: Pane Ježišu, ktorý si zvrhol mocnárov z trónov a ktorý obliekaš tvorcov pokoja rúchom slávy, ty nás premeniš na svoj obraz. *R*

Č: Milosrdný a súcitný Pane Ježišu Kriste, ktorý si na kríži odpustil lotrovi, ktorý s tebou zomieral, prosíme

fa: spomeň si na nás, keď budeš vo svojom kráľovstve.
℞

P: Modlime sa:

Bože, urýchli príchod svojho veľkého a slávneho
dňa!

V našej temnote sa už mnohí, muži i ženy,
neodvážime dúfať.

Roznieť plameň viery v srdciach slabých a trpiacich.

Daj, aby Cirkev bola vernou zvestovateľkou víťazstva

Krista, tvojho Syna, nad smrťou

a majákom očakávania jeho návratu v sláve.

On je živý, s tebou a Duchom Svätým

teraz i naveky.

V: Amen

Patristické čítania

Z gréckej tradície

Ty, Pane, si nás zbavil strachu zo smrti. Koniec tohto života si urobil začiatkom pravého života. Na krátky čas necháš naše telo odpočívať v spánku a opäť ho zobudíš za zvuku poslednej poľnice. Dal si nám do opatery našu zem, ktorú si stvárnil svojimi rukami. A jedného dňa si opäť vezmeš to, čo si nám dal, nesmrteľnosťou a krásou premeniac to, čo je v nás smrteľné a nepekné. ... Otvoril si nám cestu vzkriesenia, zboril brány pekla a zničil moc toho, kto mal moc usmrtiť.

Gregor z Nyssy (približne roky 335 – 395), *Život svätej Makríny*, 24

Z latinskej tradície

Nádejou nás uprostred ťažkostí tohto života Boh dojí, živí, posilňuje a utešuje. V tejto nádeji spievame „aleluja“. A ak nám nádej prináša takú veľkú radosť, aká bude

potom skutočnosť? Pýtate sa: Čo to môže byť? Počúvajte, čo bolo povedané: „Budú opojení hojnosťou tvojho domu.“ To je predmetom našej nádeje. Ak sme smädní a hladní, určite sa nasýtime. Avšak kým sme na ceste, budeme hladovať. Nasýtení budeme, až keď prídeme domov. Kedy budeme nasýtení? Nasýtený budem, keď sa zjaví tvoja sláva. ... Vtedy budeme „aleluja“ prežívať v skutočnosti, teraz však v nádeji.

Augustín z Hippo (354 – 439), *Kázne*, 255, 5

Dodatok

Predstavenie mníšskeho spoločenstva Bose¹

Mníšska komunita Bose sa usiluje v dnešnom svete konkrétne prežívať mníšsky spôsob života a zapojiť sa tak do tradície vlastnej kresťanskému Východu i Západu, v ktorej od prvých storočí existovali muži a ženy, ktorí opustili všetko, aby sa pokúsili radikálne žiť evanjelium v celibáte a združení v spoločenstve.

Komunita Bose vznikla v roku 1968 z iniciatívy brata Enza Bianchiho spolu s ďalšími bratmi a sestrami. Vďaka prítomnosti členov patriacich k rôznym kresťanským tradíciám medzi tými, ktorí zložili sľuby v roku 1973, bola už od začiatku ekumenickou komunitou. Komunita je zmiešaná, to znamená, že ju tvoria muži i ženy, ktorí žijú celibát ako odpoveď na Kristovo povolanie. Dnes je Katolíckou cirkvou uznaná ako kláštor *sui iuris* s diecéznym právom, t. j. ako súčasť miestnej cirkvi v meste Biella (Piemont). Ide teda o plne autonómny kláštor, v ktorom majú všetci členovia, patriaci k rôznym kresťanským cirkvám, rovnaké práva.

Bratia a sestry z mníšskej komunity Bose, ktorí hľadajú Boha v nasledovaní Ježiša Krista, sa snažia žiť evanjelióvú radikálnosť v celibáte a spoločnom živote, v poslušnosti, chudobe a stabilite miesta podľa *Reguly Bose* a inšpirovaní veľkou mníšskou tradíciou Východu i Západu. V tejto *forma vitae*, založenej na krste a živenej Eucharistiou, si bratia a sestry cenia impulzy, ktoré prinieslo ekumenické hnutie a učenie Druhého vatikánskeho koncilu.

Život bratov a sestier v Bose je jednoduchý a zameraný na podstatu: cenobitský život. Ten sa skladá z modlitby

---

1 Text bol prevzatý z webovej stránky mníšskej komunity Bose a je uverejnený na zodpovednosť komunity.

a práce, s cieľom realizovať jedinú skutočnú „prácu“ mníchov a mníšok: veriť v toho, ktorého Boh poslal, v Ježiša Krista a žiť v ňom.

Trikrát denne sa komunita stretáva na spoločnej modlitbe, ktorá sa vyznačuje spevom žalmov a počúvaním ohlasovania Božieho slova obsiahnutého vo Svätom písme, podľa veľmi starej tradície, ktorú Cirkev zdedila od izraelského ľudu. Príslušnosť k rôznym kresťanským denomináciám viedla k sformulovaniu vlastnej verzie *Liturgie hodín*, vhodnej na modlitbu pre všetkých kresťanov.

Tak sa zrodila *Modlitba dní (Preghiera dei Giorni)*, ktorá bola prvýkrát publikovaná v roku 1973 a opakovane sa šíri a obohacuje s cieľom mať ekumenickú liturgiu dňa. Hoci si zachováva štruktúru vlastnú západnej liturgickej modlitbe, čerpá z bohatého euchologického a vieroúčného dedičstva východných i západných cirkví, a tak ponúka prostriedok pre modlitbový život aj kresťanským skupinám a spoločenstvám, ktoré sa chcú modliť spoločne, rešpektujúc vzájomné odlišnosti.

Spoločná modlitba sa v živote každého brata a sestry odráža v osobnej modlitbe, predovšetkým v *lectio divina* – duchovnom čítaní biblických textov –, ktoré každý deň ponúka hosťom aj niektorý člen spoločenstva. V sobotu večer sa v rámci prípravy na nedeľnú Eucharistiu komunita a hostia schádzajú na spoločnej vigílii, počas ktorej sa počúvajú nedeľné biblické texty a prior alebo ním poverený brat či sestra pomáhajú účastníkom pochopiť duchovnú jednotu, ktorá charakterizuje úryvky Písma navrhnuté v lekcionári.

Všetci bratia a sestry v komunite pracujú, zarábajú si na živobytie vlastnými rukami a podľa príkladu apoštolov a otcov sa zapájajú do rôznych činností, ktoré sa môžu v priebehu času meniť. V mníšskej komunite neexistuje nijaká špecifická práca: vykonávajú sa rôzne práce, aby

sa zabezpečili potreby komunity, hostí, chudobných a kostolov. Zeleninové záhrady, ovocné sady, olivové háje a vinice, dielne na výrobu ikon a vosku, stolárstvo, vydavateľstvo, ako aj biblický a patristický výskum, štúdium veľkej židovskej a kresťanskej tradície – to sú len niektoré z doteraz vykonávaných pracovných činností.

Pohostinnosť je služba, ktorá patrí k mníšskemu životu od jeho počiatkov. V Bose a jeho fraternitách – ktoré sú v súčasnosti tri: v Ostuni v Apúlii, v Assisi a v Civitella San Paolo pri Ríme – sa bratia a sestry snažia prijať každého a v každom vidieť Krista, ktorý povedal: „Prišiel som ako cudzinec a prichýlili ste ma“ (*Mt 25, 35*). Osobitnú pozornosť venujú tým, ktorí potrebujú miesto v ústraní, chcú zotrvať v tichu a modlitbe, žiť v komunite alebo bratsky diskutovať o problémoch sveta a Cirkvi.

Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov

Témy rokov 1968 – 2024

V roku 1968 sa po prvýkrát začali používať materiály, ktoré spoločne pripravila Komisia pre vieru a poriadok Svetovej rady cirkví v spolupráci s Pápežskou radou na podporu jednoty kresťanov.

- 1968** – Na chválu jeho slávy (*Efezanom 1, 14*)
To the praise of his glory
- 1969** – Povolání pre slobodu (*Galatanom 5, 13*)
Called to freedom
(Prípravné stretnutie sa uskutočnilo v Ríme, Taliansko)
- 1970** – My sme totiž Boží spolupracovníci
(*Prvý list Korintianom 3, 9*)
We are fellow workers for God
(Prípravné stretnutie sa uskutočnilo v kláštore v Niederaltaichu, Nemecko)
- 1971** – ... a spoločenstvo Svätého Ducha
(*Druhý list Korintianom 13, 13*)
... and the communion of the Holy Spirit
(Prípravné stretnutie sa uskutočnilo v Bari, Taliansko)
- 1972** – Nové prikázanie vám dávam
(*Evanjelium podľa Jána 13, 34*)
I give you a new commandment
(Prípravné stretnutie sa uskutočnilo v Ženeve, Švajčiarsko)
- 1973** – Pane, nauč nás modliť sa
(*Evanjelium podľa Lukáša 11, 1*)
Lord, teach us to pray

- (Prípravné stretnutie sa uskutočnilo v opátstve Montserrat, Španielsko)
- 1974** – Aby každý jazyk vyznával: Ježiš Kristus je Pán (*Filipanom 2, 1 – 13*)
That every tongue confess: Jesus Christ is Lord
(Prípravné stretnutie sa uskutočnilo v Ženeve, Švajčiarsko)
- 1975** – Boží zámer: všetko v Kristovi (*Efezanom 1, 3 – 10*)
God's purpose: all things in Christ
(Materiál pripravila austrálska skupina. Prípravné stretnutie sa uskutočnilo v Ženeve, Švajčiarsko)
- 1976** – Budeme mu podobní (*Prvý Jánov list 3, 2*) alebo: Povolání stať sa tým, čím sme
We shall be like him or: Called to become what we are
(Materiál zostavila Karibská konferencia cirkví. Prípravné stretnutie sa uskutočnilo v Ríme, Taliansko)
- 1977** – Spoločne vytrváme v nádeji (*Rimanom 5, 1 – 5*)
Enduring together in hope
(Materiál zostavili v Libanone uprostred občianskej vojny. Prípravné stretnutie sa uskutočnilo v Ženeve, Švajčiarsko)
- 1978** – Už nie ste cudzinci (*Efezanom 2, 13 – 22*)
No longer strangers
(Materiál zostavil ekumenický tím v Manchestri, Anglicko)
- 1979** – Slúžte si navzájom na Božiu slávu (*Prvý Petrov list 4, 7 – 11*)
Serve one another to the glory of God
(Materiál je z Argentíny. Prípravné stretnutie sa uskutočnilo v Ženeve, Švajčiarsko)
- 1980** – Príď kráľovstvo tvoje (*Evanjelium podľa Matúša 6, 10*)
Your kingdom come

- (Materiál zostavila ekumenická skupina v Berlíne, Nemecko. Prípravné stretnutie sa konalo v Miláne)
- 1981** – Jeden Duch – rôzne dary – jedno telo
(*Prvý list Korinťanom* 12, 3b – 13)
One Spirit – many gifts – one body
(Materiál zostavili Graymoor Fathers, USA. Prípravné stretnutie sa konalo v Ženeve, Švajčiarsko)
- 1982** – Nech nájdú všetci svoj domov v tebe, ó, Pane
(*Žalm* 84)
May all find their home in you, O Lord
(Materiál bol z Kene. Prípravné stretnutie sa uskutočnilo v Miláne, Taliansko)
- 1983** – Ježiš Kristus – život sveta (*Prvý Jánov list* 1, 1 – 4)
Jesus Christ – the Life of the World
(Materiál pripravila ekumenická skupina z Írska. Prípravné stretnutie sa konalo v Céligny-Bossey, Švajčiarsko)
- 1984** – Povolání byť jedno skrze kříž nášho Pána
(*Prvý list Korinťanom* 2, 2 a *Kolosanom* 1, 20)
Called to be one through the cross of our Lord
(Prípravné stretnutie sa uskutočnilo v Benátkach, Taliansko)
- 1985** – Zo smrti do života s Kristom (*Efezanom* 2, 4 – 7)
From death to life with Christ
(Materiál zostavili na Jamajke. Prípravné stretnutie sa konalo v Grandchampe, Švajčiarsko)
- 1986** – Budete mi svedkami (*Skutky apoštolov* 1, 6 – 8)
You shall be my witnesses
(Materiál zostavili v Juhoslávii, Slovinsko. Prípravné stretnutie sa konalo v Juhoslávii)
- 1987** – Zjednotení v Kristovi – nové stvorenie
(*Druhý list Korinťanom* 5, 17 – 6, 4a)

- United in Christ – a new creation
(Materiál pripravili v Anglicku. Prípravné stretnutie sa uskutočnilo v Taizé, Francúzsko)
- 1988** – Božia láska vyháňa strach (*Prvý Jánov list 4, 18*)
The love of God casts out fear
(Materiál zostavený v Taliansku. Prípravné stretnutie bolo v Pinerole, Taliansko)
- 1989** – Budovanie spoločenstva: jedno telo v Kristovi
(*Rimanom 12, 5 – 6a*)
Building community: one body in Christ
(Materiál pripravili v Kanade. Prípravné stretnutie sa konalo vo Whaley Bridge, Anglicko)
- 1990** – Aby všetci jedno boli... aby svet uveril
(*Evanjelium podľa Jána 17*)
That they all may be one... That the world may believe
(Materiál zostavili v Španielsku. Prípravné stretnutie bolo v Madride, Španielsko)
- 1991** – Chváľte Hospodina, všetky národy!
(*Žalm 117 a Rimanom 15, 5 – 13*)
Praise the Lord, all you nations!
(Materiál pripravili v Nemecku. Prípravné stretnutie sa konalo v Rotenburgu na Fulde, Nemecko)
- 1992** – Ja som s vami po všetky dni... Choďte teda
(*Evanjelium podľa Matúša 28, 16 – 20*)
I am with you always... Go, therefore
(Materiál zostavili v Belgicku. Prípravné stretnutie sa uskutočnilo v Bruggách, Belgicko)
- 1993** – Prinášajme ovocie Ducha pre kresťanskú jednotu
(*Galatánom 5, 22 – 23*)
Bearing the fruit of the Spirit for Christian unity
(Materiál pripravili v Zaire. Prípravné stretnutie sa konalo v blízkosti Zürichu, Švajčiarsko)

- 1994** – Božia domácnosť: povolání byť jedno srdcom a myslou (*Skutky apoštolov 4, 23 – 37*)
The household of God: called to be one in heart and mind
(Materiál zostavili v Írsku. Prípravné stretnutie bolo v Dubline, Írsko)
- 1995** – *Koinonia*: spoločenstvo v Bohu a medzi sebou navzájom (*Evanjelium podľa Jána 15, 1 – 17*)
Koinonia: communion in God and with one another
(Materiál pripravila Komisia pre vieru a poriadok. Prípravné stretnutie sa konalo v Bristole, Anglicko)
- 1996** – Hľa, stojím pri dverách a klopem (*Zjavenie Jána 3, 14 – 22*)
Behold, I stand at the door and knock
(Prípravný materiál zostavili v Portugalsku. Stretnutie sa konalo v Lisabone, Portugalsko)
- 1997** – V mene Krista vás prosíme: Zmierte sa s Bohom (*Druhý list Korintťanom 5, 20*)
We entreat you on behalf of Christ, be reconciled to God
(Materiál pripravila Severská ekumenická rada. Prípravné stretnutie sa konalo v Štokholme, Švédsko)
- 1998** – Duch prichádza na pomoc našej slabosti (*Rimanom 8, 14 – 27*)
The Spirit helps us in our weakness
(Prípravný materiál bol z Francúzska. Stretnutie sa konalo v Paríži, Francúzska)
- 1999** – Boh bude s nimi prebývať a oni budú jeho ľuďom (*Zjavenie Jána 21, 1 – 7*)
He will dwell with them as their God, they will be his peoples

- (Prípravný materiál pripravili v Malajzii.
Stretnutie sa konalo v kláštore v Bose, Taliansko)
- 2000** – Požehnaný Boh, ktorý nás požehnal v Kristovi
(*Efezanom 1, 3 – 14*)
Blessed be God who has blessed us in Christ
(Prípravný materiál zostavila Rada cirkví
Blízkeho východu. Stretnutie sa uskutočnilo
v La Verne, Taliansko)
- 2001** – Ja som cesta, pravda i život (*Evanjelium podľa
Jána 14, 6*)
I am the Way, and the Truth, and the Life
(Prípravný materiál zostavili v Rumunsku.
Stretnutie sa konalo v meste Vulcan,
Rumunsko)
- 2002** – U teba je prameň života (*Žalm 36, 5 – 10*)
For with you is the fountain of life
(Prípravný materiál zostavili CEEC a CEC.
Stretnutie bolo neďaleko Augsburgu,
Nemecko)
- 2003** – Tento poklad máme v hlinených nádobách
(*Druhý list Korintčanom 4, 4 – 18*)
We have this treasure in clay jars
(Materiál zostavili cirkvi v Argentíne. Prípravné
stretnutie bolo v Los Rubios, Španielsko)
- 2004** – Svoj pokoj vám dávam (*Evanjelium podľa Jána 14,
23 – 31*)
My peace I give to you
(Materiál zostavili v Aleppe, Sýria. Prípravné
stretnutie bolo v Palerme, Taliansko)
- 2005** – Kristus, jediný základ Cirkvi (*Prvý list Korintčanom
3, 1 – 23*)
Christ, the one foundation of the Church
(Materiál bol zo Slovenska. Prípravné stretnutie
sa konalo v Piešťanoch)

- 2006** – Lebo kde sú zhromaždení dvaja alebo traja
v mojom mene, tam som ja medzi nimi
(*Evanjelium podľa Matúša 18, 18 – 20*)
Where two or three are gathered in my name,
there I am among them
(Prípravný materiál pochádzal z Írska.
Stretnutie sa konalo v Prosperous, Co. Kildare,
Írsko)
- 2007** – Aj hluchým dáva sluch a nemým reč (*Evanjelium
podľa Marka 7, 31 – 37*)
He even makes the deaf to hear and the mute to
speak
(Materiály zostavili v Juhoafrickej republike.
Prípravné stretnutie sa konalo vo Faverges,
Francúzsko)
- 2008** – Neprestajne sa modlite (*Prvý list Tesaloničanom 5,
12a. 13b – 18*)
Pray without ceasing
(Materiál zostavili v USA. Prípravné stretnutie sa
konalo v Graymoor, Garrison, USA)
- 2009** – ... a budú jedno v tvojej ruke (*Ezechiel 37, 15 – 28*)
That they may become one in your hand
(Materiál zostavili v Kórei. Prípravné stretnutie
sa konalo v Marseilles, Francúzsko)
- 2010** – Vy ste toho svedkami (*Evanjelium podľa
Lukáša 24, 48*)
You are witnesses of these things
(Materiál pochádzal zo Škótska. Prípravné
stretnutie sa konalo v Glasgowe, Škótsko)
- 2011** – Neustále sa venovali učeniu apoštolov,
bratskému spoločenstvu, lámaniu chleba
a modlitbám (*Skutky apoštolov 2, 42*)
One in the apostle's teaching, fellowship,
breaking of bread and prayer (cf. Acts 2:42)

- (Materiál bol z Jeruzalema. Prípravné stretnutie sa konalo v Saydnaya, Sýria)
- 2012** – Všetci budeme premenení... víťazstvom skrze nášho Pána Ježiša Krista (*Prvý list Korintčanom* 15, 51 – 58)
We will be all changed by the Victory of our Lord Jesus Christ
(Materiál bol z Poľska. Prípravné stretnutie sa konalo vo Varšave, Poľsko)
- 2013** – Čo žiada od nás Boh? (porov. *Micheáš* 6, 6 – 8)
What does God require of us?
(Materiál bol z Indie. Prípravné stretnutie sa konalo v Bangalore, India)
- 2014** – Je Kristus rozdelený? (porov. *Prvý list Korintčanom* 1, 1 – 17)
Has Christ been divided?
(Materiál bol z Kanady. Prípravné stretnutie sa konalo v Montreale, Kanada)
- 2015** – Ježiš jej povedal: Daj sa mi napití! (*Jn* 4, 7)
Jesus said to her: „Give me to drink.“
(Materiál bol z Brazílie. Prípravné stretnutie sa konalo v São Paulo, Brazília)
- 2016** – Povolání zvestovať veľké skutky Pánove (porov. *Prvý Petrov list* 2, 9)
Called to proclaim the mighty acts of the Lord
(Materiál bol z Lotyšska. Prípravné stretnutie sa konalo v Ríge, Lotyšsku)
- 2017** – Zmierenie – ženie nás Kristova láska (porov. *Druhý list Korintčanom* 5, 14 – 20)
Reconciliation – The love of Christ compels us
(Materiál bol z Nemecka. Prípravné stretnutie sa konalo vo Wittenbergu, Nemecko)
- 2018** – Tvoja pravica, Hospodin, silou preslávená (*Exodus* 15, 6)

- Your right hand, O Lord, glorious in power
(Materiál bol z Karibiku. Prípravné stretnutie sa konalo vo Nassau, Bahamy)
- 2019** – Len o spravodlivosť sa budeš usilovať
(*Deuteronomium* 16, 18 – 20)
Justice and only justice you shall pursue
(Materiál bol z Indonézie. Prípravné stretnutie sa konalo v Jakarte, Indonézia)
- 2020** – Preukázali nám neobyčajnú láskavosť
(porov. *Skutky apoštolov* 28, 2)
They showed us unusual kindness
(Materiál bol z Malty. Prípravné stretnutie sa konalo v Rabate, Malta)
- 2021** – Zostaňte v mojej láske a budete prinášať veľa ovocia (porov. *Ján* 15, 5 – 9)
Abide in my love and you shall bear much fruit
(Materiál od Komunity z Grandchamp. Prípravné stretnutie sa konalo v Areuse, Švajčiarsko)
- 2022** – Videli sme na východe jeho hviezdu a prišli sme sa mu pokloniť (*Evanjelium podľa Matúša* 2, 2)
We saw the star in the East, and we came to worship him
(Materiál pripravila Rada cirkví Blízkeho východu. Prípravné stretnutie sa konalo online)
- 2023** – Robte dobro, domáhajte sa práva (*Izaiáš* 1, 17)
Do good; seek justice
(Materiál pripravila Minnesotská rada cirkví, USA. Prípravné stretnutie sa konalo v Bossey, Švajčiarsko)

2024 – Milovať budeš Pána, svojho Boha...
a svojho blížneho ako seba samého
(*Evanjelium podľa Lukáša 10, 27*)
You shall love the Lord your God...
and your neighbour as yourself
(Materiál bol z Burkina Faso. Prípravné
stretnutie sa konalo v Ríme, Taliansko)

2025 – Veríš tomu?
(*Evanjelium podľa Jána 11, 26*)
Credi tu questo?
(Materiál pripravila mníšska komunita Bose,
Taliansko. Prípravné stretnutie sa konalo v Bose,
Taliansko)

Kľúčové dátumy v dejinách Týždňa modlitieb za jednotu kresťanov

- 1740** – Približne v tomto roku vzniklo v Škótsku turíčne hnutie s prepojením na Severnú Ameriku. V ich prebudeneckom poslanstve bola výzva na modlitbu za a so všetkými cirkvami.
- 1820** – Reverend James Haldane Stewart publikuje: *Návodý na všeobecné zjednotenie kresťanov pre vyliatie Ducha.*
- 1840** – Reverend Ignatius Spencer, ktorý konvertoval na rímsky katolicizmus, navrhuje *Zjednotenie modlitby za jednotu.*
- 1867** – Prvá konferencia anglikánskych biskupov v Lambethe zdôrazňuje v preambule svojho vyhlásenia modlitbu za jednotu.
- 1894** – Pápež Lev XIII. povzbudzuje k modlitbe v *Oktáve modlitieb za jednotu* v kontexte Svätodušných sviatkov.
- 1908** – Reverend Paul Wattson prvýkrát inicioval zachovávanie *Oktávy za jednotu cirkvi.*
- 1926** – Hnutie Viera a poriadok začína vydávať *Návrhy na Oktávu modlitieb za kresťanskú jednotu.*
- 1935** – Abbé Paul Couturier z Francúzska obhajuje *Celosvetový týždeň modlitieb za kresťanskú jednotu* na širokom základe modlitieb za „jednotu, ktorú chce Kristus, prostriedkami, akými chce on“.
- 1958** – Kresťanská jednota (Unité Chrétienne, Lyon, Francúzsko) a Komisia pre vieru a poriadok Svetovej rady cirkví začínajú spoločne pripravovať materiály na *Týždeň modlitieb.*

- 1964** – V Jeruzaleme sa pápež Pavol VI. a patriarcha Athenagoras I. spoločne modlili Ježišovu veľkňazskú modlitbu: „aby všetci boli jedno“ (*Evanjelium podľa Jána 17*).
- 1964** – Dekrét Druhého vatikánskeho koncilu o ekumenizme zdôrazňuje, že modlitba je dušou ekumenického hnutia a nabáda k zachovávaniu Týždňa modlitieb.
- 1966** – Komisia pre vieru a poriadok Svetovej rady cirkví (SRC) a Sekretariát pre napomáhanie jednoty kresťanov (dnes známy ako Pápežská rada na podporu jednoty kresťanov) začali oficiálnu spoločnú prípravu materiálov na Týždeň modlitieb.
- 1968** – Prvýkrát sa oficiálne použili materiály na Týždeň modlitieb, ktoré spoločne pripravili Komisia pre vieru a poriadok a Sekretariát pre napomáhanie jednoty kresťanov.
- 1975** – Prvýkrát sa použil materiál na Týždeň modlitieb, ktorý vychádzal z navrhovaného textu miestnej ekumenickej skupiny. Skupina z Austrálie bola prvá, ktorá sa zapojila do tohto plánu a pripravila prvý návrh na rok 1975.
- 1988** – Materiály Týždňa modlitieb sa použili na inauguračnej bohoslužbe Kresťanskej federácie Malajzie, ktorá spája hlavné kresťanské zoskupenia v krajine.
- 1994** – V medzinárodnej skupine, ktorá pripravovala texty na rok 1996, boli aj zástupcovia YMCA a YWCA.
- 2004** – Medzi Komisiou pre vieru a poriadok (SRC) a Pápežskou radou na podporu jednoty kresťanov (Katolícka cirkev) sa dosiahla dohoda, že sa materiály na Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov budú vydávať spoločne a pripravovať v tom istom formáte.

- 2008** – Spomienková oslava 100. výročia Týždňa modlitieb za jednotu kresťanov (Oktáva za jednotu Cirkvi, ktorá bola jeho predchodcom, sa prvýkrát začala sláviť v roku 1908).
- 2017** – Na pripomenutie si 500. výročia reformácie boli materiály na Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov pripravené kresťanmi v Nemecku.

Komisia pre vieru a poriadok Svetovej rady cirkví

P. O. Box 2100
CH – 1211 Genève 2
Switzerland
infowcc@wcc-coe.org
www.oikumene.org

* * *

Pápežská rada na podporu jednoty kresťanov

VA – 00120 Città del Vaticano
office@christianunity.va
www.vatican.va

* * *

Biblické citácie:

Biblické citácie uvedené v tomto dokumente sú zo *Slovenského ekumenického prekladu Biblie s deuterokánonickými knihami*.

Vydala © Slovenská biblická spoločnosť, Banská Bystrica, 2017. Schválené Konferenciou biskupov Slovenska dňa 27. 3. 2008, č. 9-K/08.

<http://www.biblia.sk>

Obsah

Pre organizátorov Týždňa modlitieb za jednotu kresťanov.	5
Biblický text na rok 2025	7
Teologicko-pastorálny úvod	8
Ekumenická bohoslužba	15
Dodatok: Predstavenie mníšskeho spoločenstva Bose.	49
Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov Témy rokov 1968 – 2024	52
Kľúčové dátumy v dejinách Týždňa modlitieb za jednotu kresťanov.	62

VERÍŠ TOMU?

(Evanjelium podľa Jána 11, 26)

Materiály
na Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov
v roku 2025

Spoločne pripravili a publikovali
Dikastérium na podporu jednoty kresťanov,
Komisia pre vieru a poriadok Svetovej rady cirkví

Z talianskeho originálu
“*Credi tu questo?*” (Giovanni 11, 26)
preložila Mária Spišiaková

Teologický lektor Ivan Šulík
Vydal Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o., Trnava 2024
Obálku navrhol Pergamen
Zodpovedná redaktorka Katarína Kročková
Technický redaktor Peter Valach
Prvé vydanie

www.ssv.sk, eVojtech.sk
objednávky: 033/590 77 18
objednavky@ssv.sk